**Eerste Kamer der Staten-Generaal** **I**

Vergaderjaar 2026-2027

**CLXIV** Herstel Groningen

**R** **VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG**
Vastgesteld 4 november 2026

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken[1] heeft schriftelijk overleg gevoerd met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **stand van de uitvoering Nationaal Coördinator Groningen 2026.** Bijgaand brengt de commissie hiervan verslag uit. Dit verslag bestaat uit:

- De uitgaande brieven van 18 september en 1 oktober 2026.
- De antwoordbrief van 30 oktober 2026.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,

Bergman

[1] Samenstelling:
Beukering (Fractie-Beukering), Dessing (FVD), Dittrich (D66), Doornhof (CDA), Fiers (PRO), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Griffioen (D66), Van Gurp (PRO), Van Hattem (PVV), Janssen (SP), Janssen-van Helvoort (PRO), Karaaslan (D66), Kroon (BBB), Lagas (BBB) (voorzitter), Van Langen-Visbeek (BBB), Lievense (BBB), Meijer (VVD) (ondervoorzitter), Moonen (D66), Nicolaï (PvdD), Perin-Gopie (Volt), Recourt (PRO), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (PRO), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Straus (VVD), Talsma (ChristenUnie), Van Toorenburg (CDA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

**BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN**

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Den Haag, 18 september 2026

De leden van de commissie Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van de Stand van de Uitvoering 2026 van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).[2] Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de fracties van **PRO** en de **BBB**, mede namens het lid van de fractie van **OPNL** nog enkele vragen.

**Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PRO**

De leden van de fractie van PRO hebben met belangstelling de Stand van de Uitvoering Nationaal Coördinator Groningen 2026 gelezen. Deze Stand van de Uitvoering blikt terug op de afgelopen tien jaar NCG en formuleert de rode draad in de dilemma's namelijk "de balans tussen snelheid van de versterkingsopgave en het leveren van kwaliteit in de brede zin".[3] Hierover hebben deze leden de volgende vragen.

Wat is uw reactie en de reactie van de Regeringscommissaris, op deze stand van de uitvoering?

Deze leden lezen dat er sprake is van een zeer complexe organisatie, omdat er sprake is van "diverse taken van NCG verdeeld over organisaties", "ingewikkelde regie", "versplinterd eigenaarschap, waarbij organisaties primair vanuit hun eigen rollen, taken en verantwoordelijkheden handelen" en "een complexe omgeving met diverse stakeholders en afhankelijkheden".[4] Er is juist behoefte aan een duidelijke en stabiele opdracht en de juiste randvoorwaarden, een consistent verhaal richting de inwoners vanuit alle samenwerkingspartners en *last but not least* minder incident-gedreven sturing.

Is de Agenda voor Herstel de oplossing voor deze gesignaleerde hardnekkige knelpunten? Deze leden lezen hier graag een toelichting op. Welke aanvullende besluiten, zijn nodig om de gesignaleerde knelpunten het hoofd te bieden?

Wat is nodig om te voorkomen dat de Stand van de Uitvoering 2027, net als deze stand van 2026 (en daarvoor) weer dezelfde knelpunten benoemd?

**Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB, mede namens het lid van de fractie van OPNL**

De leden van de fractie van de BBB hebben enkele vragen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het gebrek aan regionale regie en de knelpunten in de hersteloperatie Groningen en Noord-Drenthe. Deze leden willen dat de regio zélf aan het stuur zit. Daarom stellen zij de volgende vragen.

[2] "Stand van de Uitvoering 2026", Nationaal Coördinator Groningen
[3] "Stand van de Uitvoering 2026", Nationaal Coördinator Groningen, p. 2.
[4] "Stand van de Uitvoering 2026", Nationaal Coördinator Groningen, p. 6.

Inwoners in de kern van het bevingsgebied geven in de enquête van de Groninger Bodembeweging (GBB) onomwonden aan dat Nij Begun "heel erg topdown georganiseerd is" en dat veel maatregelen "over de hoofden van mensen heen" worden genomen.[5] Bent u bereid om de daadwerkelijke regie en beslissingsbevoegdheid over de schade-afhandeling (deels) over te dragen aan de provincie, gemeenten en de lokale dorpsgemeenschappen en in ieder geval in een eerder stadium te overleggen zoals ook wordt gevraagd in de brief van de medeoverheden?[6] Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

De provincie en gemeenten schrijven in hun regionale reactie dat zij, ondanks de mooie woorden in de Agenda voor Herstel, in de praktijk "onvoldoende verbetering" zien in de samenwerking met het Rijk om schade, versterking en verduurzaming in samenhang aan te pakken.[7] Hoe verklaart u dat de beloofde integrale samenwerking in de regio nog steeds onvoldoende van de grond komt?

U trekt €60,- miljoen uit voor een nationale "AI-Fabriek" in het Niemeyergebouw in Groningen. Tegelijkertijd uiten gedupeerden dat "de Nij Begun-pot gekaapt dreigt te worden door hobbyisten", terwijl de versterking van hun eigen woning nog geen stap verder is.[8] Deelt u de mening van de leden van de fractie van de BBB dat het geld voor dergelijke projecten niet ten koste mag gaan van de directe veiligheid, leefbaarheid en het fysieke herstel van de woningen van bewoners? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

Het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) heeft in het tweede kwartaal van 2026 een vaste herhaalvergoeding ingevoerd van €5.000,- (en €2.500 voor kleine objecten). De medeoverheden waarschuwen in hun brief echter dat dit bedrag voor de zware schade in de kern van het gebied te laag is en de problemen van de zwaarst gedupeerden totaal niet oplost.[9] Bent u bereid ook voor herhaalschades in het kerngebied maatwerk te blijven leveren?

De medeoverheden maken zich, aldus deze leden, grote zorgen dat de voorwaardelijke finaliteitsbepaling nu ook gaat gelden voor de maatwerkregeling, waardoor inwoners in de kern het onacceptabele risico lopen om met onverhaalbare schade te blijven zitten. Kunt u deze zorgen wegnemen?

De medeoverheden zeggen in hun brief dat ze nog altijd geen deugdelijke uitleg hebben gekregen over de grens om de finaliteit te doorbreken.[10] Kunt u deze grens onderbouwen met onafhankelijk onderzoek, of bent u bereid deze grens in overleg met de regio te heroverwegen?

Uit de Staat van Groningen en Noord-Drenthe (SvGND) 2026 blijkt dat bewoners de deskundigheid van de NCG binnen het beoordelingsproces wantrouwen.[11] De regio herinnert u eraan dat u als minister de wettelijke plicht heeft om u ervan te vergewissen dat versterkingsadviezen en op-norm-verklaringen juist tot stand komen.[12] Hoe gaat u dit toezicht aanscherpen? Is het mogelijk de provincie hierin een controlerende taak te geven? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

---

[5] *Bijlage 5 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[6] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[7] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[8] *Bijlage 6 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[9] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[10] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.
[11] *Bijlage 1 bij Kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[12] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.

De regio signaleert dat een fatsoenlijke integrale aanpak voor historisch erfgoed wordt geblokkeerd doordat betrouwbare data van het IMG ontbreekt.[13] Waarom ontbreken de meest basale data over monumenten en erfgoedpanden nog steeds bij het IMG? Wat doet u om dit op te lossen?

Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) adviseert nadrukkelijk om "complexe dossiers" die al lange tijd vastlopen met voorrang en lokaal op te lossen.[14] Wat gaat u doen met het advies van Staatstoezicht op de Mijnen?

Deelt u het advies van het SodM dat er snel een gezamenlijke visie en langetermijnfinanciering moet komen voor álle data, zo ja welke rol ziet u hierbij weggelegd voor de regio?

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

I.M. Lagas MDR
Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

[13] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.
[14] *Bijlage 5 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.

**BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN**

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Den Haag, 1 oktober 2026

De leden van de commissie Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van de Stand van de Uitvoering 2026 van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).[15] Eerder, op 18 september jl., hebben de leden van de fracties van PRO en de BBB, mede namens het lid van de fractie van OPNL u hierover enkele vragen gesteld. Heden ontvangt u aanvullende vragen namens de leden van de fractie van de **BBB**, mede namens het lid van de fractie **OPNL**.

**Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB, mede namens het lid van de fractie van OPNL**

Vraag 1
De NCG geeft aan dat de keuze om voor het hele proces met één groot ingenieursbureau te werken de kwaliteitscontroles onder druk heeft gezet, en dat bewoners nog altijd niet het gevoel hebben dat de overheid echt naast hen staat.[16] Wat gaat u doen met deze constatering?

Vraag 2
Er wordt nu gewerkt aan een 'verschillenaanpak' om onaanvaardbare verschillen tussen buren op te lossen.[17] Bij het werkbezoek aan de provincie Groningen hebben we dergelijke verschillen met eigen ogen kunnen zien. Kunt u aangeven hoe dergelijke verschillen zijn ontstaan en hoe dit in de toekomst wordt voorkomen?

Vraag 3
Sinds de NCG in 2020 een uitvoeringsorganisatie werd, is de regie versnipperd geraakt over verschillende instanties die vooral vanuit hun eigen eilandje opereren. Wat gaat u doen om de regie weer in handen te krijgen van één partij? Kan de provincie hierin een rol spelen?

Vraag 4
Vanaf maart 2026 gaat de NCG werken met een nieuwe planningsmethodiek die moet zorgen voor 'realistischere en betrouwbaardere planningen'.[18] Kunt u aangeven of dit betekent dat de Groningers al die jaren daarvoor te maken hebben gehad met onrealistische planningen? Wat betekent dit voor het vertrouwen in de NCG? Hoe garandeert u dat de nieuwe methode wél standhoudt? Deze leden ontvangen graag een toelichting hierop.

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

[15] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen.
[16] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen, p. 4.
[17] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen, p. 3.
[18] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen, p. 3.

I.M. Lagas MDR
Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 oktober 2026

Bij deze treft u de beantwoording van Kamervragen van de leden van de Eerste Kamerfracties van PRO, BBB, en OPNL gesteld op 18 september jl. Het betreft vragen over de Stand van de Uitvoering 2026 van de Nationaal Coördinator Groningen (met kenmerk 182282). Zie bijlage 1 voor deze beantwoording. Op 1 oktober jl. hebben de leden van de BBB en OPNL aanvullende vragen gesteld (met kenmerk 182551). Zie bijlage 2 voor deze beantwoording.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Pieter Heerma

**Bijlage 1**

**Vraag 1**
Wat is uw reactie en de reactie van de Regeringscommissaris, op deze stand van de uitvoering?

**Antwoord:**
Ik vind het belangrijk dat de uitvoering transparant kan zijn over de uitdagingen en knelpunten waar zij mee te maken hebben. Ik herken deze uitdagingen en ben voortdurend in gesprek met NCG om hier een balans in te vinden.

De regeringscommissaris heeft kennis genomen van de Stand van de Uitvoering 2026 van het NCG. In zijn opdracht (Kamerstukken II 2025/26, 35 561, nr. 76) heeft de regeringscommissaris uiteengezet waarmee hij aan de slag gaat. Dat is allereerst de focus op het kerngebied, waar de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) samen met het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG), medeoverheden en andere betrokken partijen actief is om gebouwen veilig te maken en schade te vergoeden of te herstellen. De regeringscommissaris zet zich in om te helpen bij het verbeteren van de uitvoering en samenwerking tussen partijen. De waarnemingen in de stand van de uitvoering passen daarbij, evenals de vaststelling in de stand dat de regeringscommissaris hierbij een rol kan - en wil- spelen.

**Vraag 2**
Deze leden lezen dat er sprake is van een zeer complexe organisatie, omdat er sprake is van “diverse taken van NCG verdeeld over organisaties”, “ingewikkelde regie”, “versplinterd eigenaarschap, waarbij organisaties primair vanuit hun eigen rollen, taken en verantwoordelijkheden handelen” en “een complexe omgeving met diverse stakeholders en afhankelijkheden”.[19] Er is juist behoefte aan een duidelijke en stabiele opdracht en de juiste randvoorwaarden, een consistent verhaal richting de inwoners vanuit alle samenwerkingspartners en *last but not least* minder incident-gedreven sturing. Is de Agenda voor Herstel de oplossing voor deze gesignaleerde hardnekkige knelpunten? Deze leden lezen hier graag een toelichting op. Welke aanvullende besluiten, zijn nodig om de gesignaleerde knelpunten het hoofd te bieden?

**Antwoord:**
Ik ben het ermee eens dat de NCG behoefte heeft aan rust, stabiliteit en koersvastheid. Daarom doe ik een iteratie op het jaarplan 2026 van NCG en stel ik een meerjarige koers vast voor de versterkingsoperatie (Kamerstukken II 2025/26 33529 nr. 1346). Het resultaat hiervan ziet u in het jaarplan 2027 van de NCG. Dit jaarplan zal in januari 2027 aangeboden worden aan de Tweede Kamer. Op deze manier geef ik de NCG een stabiele opdracht, verminder ik incident-gedreven sturing en kan ik over de jaren laten zien hoe de versterking zich ontwikkelt. De Agenda voor Herstel is een samenwerkingsovereenkomst tussen het Rijk, de NCG, het IMG, de Provincie Groningen en de vijf versterkingsgemeenten. De Agenda voor Herstel is niet bedoeld als instrument om interne knelpunten binnen de NCG op te lossen. Wel wordt in de Agenda voor Herstel expliciet ingezet op samenwerking tussen de verschillende overheden en het samenbrengen van de uitvoering van de schadeafhandeling, de versterking en de verduurzaming en de samenwerking tussen overheden.

**Vraag 3**
Wat is nodig om te voorkomen dat de Stand van de Uitvoering 2027, net als deze stand van 2026 (en daarvoor) weer dezelfde knelpunten benoemd?

**Antwoord:**
Voorkomen dat dezelfde punten terugkomen in de volgende stand van de uitvoering begint bij een duidelijke en stabiele opdracht, zoals ik ook beschrijf in mijn antwoord op vraag 2. Daarnaast laat ik in overleg met de regio het systeem rond de versterking doorlichten. Dat moet voor het voetlicht

[19] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen, p. 6.

brengen waar het systeem voor bewoners tekortschiet, waar knelpunten ontstaan en hoe dat gericht kan worden verbeterd.

**Vraag 4**
Inwoners in de kern van het bevingsgebied geven in de enquête van de Groninger Bodembeweging (GBB) onomwonden aan dat Nij Begun "heel erg top-down georganiseerd is" en dat veel maatregelen "over de hoofden van mensen heen" worden genomen.[20] Bent u bereid om de daadwerkelijke regie en beslissingsbevoegdheid over de schade-afhandeling (deels) over te dragen aan de provincie, gemeenten en de lokale dorpsgemeenschappen en in ieder geval in een eerder stadium te overleggen zoals ook wordt gevraagd in de brief van de medeoverheden?[21] Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

**Antwoord:**
Nee, ik ben niet bereid om beslissingsbevoegdheid over de schadeafhandeling (deels) over te dragen aan de provincie, gemeenten en de lokale dorpsgemeenschappen. De verantwoordelijkheid voor de schadeafhandeling is bewust en met goede reden in onafhankelijkheid belegd bij IMG als zelfstandig bestuursorgaan. Wel vind ik het van belang dat medeoverheden en maatschappelijke organisaties door het IMG tijdig worden betrokken bij relevante ontwikkelingen in de schadeafhandeling. Partijen uit de regio brengen waardevolle ervaringen en inzichten mee, en moeten de gelegenheid krijgen om deze vooraf bij het IMG in te brengen. Dit is ook van belang voor het noodzakelijke draagvlak voor de uitvoering van de schadeafhandeling. Hoewel het IMG hierin in de afgelopen jaren goede stappen heeft gezet, constateer ik dat dit naar mening van de medeoverheden op dit moment nog onvoldoende gebeurt. Hier heb ik bij het IMG aandacht voor gevraagd.

**Vraag 5**
De provincie en gemeenten schrijven in hun regionale reactie dat zij, ondanks de mooie woorden in de Agenda voor Herstel, in de praktijk "onvoldoende verbetering" zien in de samenwerking met het Rijk om schade, versterking en verduurzaming in samenhang aan te pakken.[22] Hoe verklaart u dat de beloofde integrale samenwerking in de regio nog steeds onvoldoende van de grond komt?

**Antwoord**:
Schadeafhandeling, versterken en verduurzamen in afstemming met de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden in één keer naar de bewoner brengen is iets wat we in gezamenlijkheid nog niet eerder hebben gedaan. Daarom zijn we als overheden het afgelopen jaar gestart met de zogenoemde startgebieden. In deze gebieden wordt de één overheidsaanpak proefondervindelijk ontwikkeld. Hier leren we wat wel en wat niet werkt. Ik herken met alle partijen hier de kansrijke elementen die aansluiten bij de doelen van Agenda voor Herstel, namelijk één vast aanspreekpunt, persoonlijk en proactief contact, en korte lijnen tussen de betrokken organisaties. Tegelijkertijd is de praktijk dat het gezamenlijk omzetten van die afspraak naar een meer integrale werkwijze en uitvoering daarvan een langere adem vergt. De Agenda voor Herstel is opgesteld omdat we als Rijk en regio geloven dat het beter kan voor de inwoner, dit commitment zijn we gezamenlijk aangegaan. We moeten gezamenlijk leren kijken naar wat wél kan en daar het gesprek over voeren. Dit vergt tijd en wederzijds vertrouwen. In het eerste kwartaal van 2027 zal ik uw Kamer informeren over de voortgang van de één overheidsaanpak.

**Vraag 6**
U trekt €60,- miljoen uit voor een nationale "AI-Fabriek" in het Niemeyergebouw in Groningen. Tegelijkertijd uiten gedupeerden dat "de Nij Begun-pot gekaapt dreigt te worden door hobbyisten", terwijl de versterking van hun eigen woning nog geen stap verder is.[23] Deelt u de mening van de leden van de fractie van de BBB dat het geld voor dergelijke projecten niet ten koste mag gaan van

[20] *Bijlage 5 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[21] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[22] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[23] *Bijlage 6 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.

de directe veiligheid, leefbaarheid en het fysieke herstel van de woningen van bewoners? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

**Antwoord:**
Het kabinet deelt de mening van de fractie van de BBB dat investeringen om de brede welvaart binnen Groningen en Noord-Drenthe structureel te verbeteren niet ten koste mogen gaan van de schadeafhandeling of de versterkingsoperatie. Daarom maakt de recent door de Eerste Kamer aangenomen PEGA-wet onderscheid tussen koste-wat-kost voor schadeafhandeling, funderingsschadeherstel voor zover veroorzaakt door gaswinning en de versterkingsoperatie, en de zorgplicht voor brede welvaart en isolatie. Het is dus niet of-of, maar en-en. Het kabinet zet zich onverminderd in voor een voortvarende uitvoering van de versterkingsoperatie en de schadeafhandeling.

Tegelijkertijd is het van belang om te investeren in een duurzaam toekomstperspectief voor Groningen en Noord-Drenthe. Om de brede welvaart structureel te verhogen in dertig jaar tijd moeten we nu al beginnen en kunnen we niet wachten tot de versterkingsoperatie afgerond is. De investering in de AI-Fabriek maakt onderdeel uit van de Economische Agenda van Nij Begun en is bedoeld om bij te dragen aan dit perspectief.

De investeringen in de AI-Fabriek gaan dus niet ten koste van de versterking van woningen, de schadeafhandeling of andere maatregelen die direct bijdragen aan de veiligheid en leefbaarheid van bewoners. Deze budgetten zijn afzonderlijk beschikbaar en blijven onverminderd gericht op het herstel van de gevolgen van de gaswinning. De investeringen in de AI-fabriek afkomstig uit de Economische Agenda zijn gebruikt als cofinanciering voor aanvullende investeringen vanuit departementen als Defensie en Economische Zaken en Klimaat, én Europese investeringen.

**Vraag 7**
Het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) heeft in het tweede kwartaal van 2026 een vaste herhaalvergoeding ingevoerd van €5.000,- (en €2.500 voor kleine objecten). De medeoverheden waarschuwen in hun brief echter dat dit bedrag voor de zware schade in de kern van het gebied te laag is en de problemen van de zwaarst gedupeerden totaal niet oplost.[24] Bent u bereid ook voor herhaalschades in het kerngebied maatwerk te blijven leveren?

**Antwoord:**
Ja, het is en blijft altijd mogelijk om via maatwerk of daadwerkelijk herstel schades, waaronder herhaalschades, af te handelen. De vaste herhaalvergoeding (VHV) is door het IMG geïmplementeerd voor bewoners die na een eerder ontvangen schadevergoeding en na een nieuwe bodembeweging wederom worden geconfronteerd met nieuwe schades. Zij kunnen via de VHV kiezen voor een snelle, laagdrempelige en ruimhartige afhandeling van hun schade. Dit is met name van toepassing in het gebied waar nog steeds bevingen plaatsvinden en waar bewoners dus sneller te maken krijgen met het moeten doen van een herhaalmelding.

**Vraag 8**
De medeoverheden maken zich, aldus deze leden, grote zorgen dat de voorwaardelijke finaliteitsbepaling nu ook gaat gelden voor de maatwerkregeling, waardoor inwoners in de kern het onacceptabele risico lopen om met onverhaalbare schade te blijven zitten. Kunt u deze zorgen wegnemen?

**Vraag 9**
De medeoverheden zeggen in hun brief dat ze nog altijd geen deugdelijke uitleg hebben gekregen over de grens om de finaliteit te doorbreken.[25] Kunt u deze grens onderbouwen met onafhankelijk onderzoek, of bent u bereid deze grens in overleg met de regio te heroverwegen?

[24] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[25] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.

**Antwoord op vraag 8 en 9:**
Een centraal onderdeel van voorwaardelijke finaliteit is dat wanneer er risico op nieuwe of verergerde mijnbouwschade is, als gevolg van een aardbeving of risico op bodemdaling, bewoners gewoon weer in aanmerking komen voor een vergoeding van eventuele schade. De finaliteit is dan namelijk doorbroken. Deze werkwijze voorkomt onnodige en tijdrovende procedures in situaties waar op voorhand al duidelijk is dat er geen sprake kan zijn van nieuwe mijnbouwschade omdat er geen beving heeft plaatsgevonden en ook geen risico op schade door bodemdaling is. Dit is voornamelijk aan de randen van het IMG-effectgebied het geval. De recente beving bij Zeerijp illustreert goed het voorwaardelijke karakter van finaliteit, bij deze beving lagen ca. 258.000 adressen in het gebied met een minimale trilling van 2mm/s (de finaliteitsgrens na maatwerk), waarvan ongeveer 52.000 adressen een minimale trilling van 5mm/s hadden meegemaakt (de finaliteitsgrens na schaderegelingen waarbij geen onderzoek naar een relatie met de gaswinning wordt gedaan). Het gaat dus om zeer grote gebieden waar de voorwaardelijke finaliteit is of zou zijn doorbroken. In totaal waren er in 2025 22 verschillende bevingen in Groningen die tot trillingen van minimaal 2mm/s hebben geleid, waarvan negen bevingen ook de grens van 5mm/s hebben overschreden. Met voorwaardelijke finaliteit ontstaat voor aanvragers sneller duidelijkheid over waar ze aan toe zijn, dit zorgt ervoor dat de focus van de schadeafhandeling steeds meer komt te liggen bij de inwoners van gebieden waar nog steeds bevingen plaatsvinden.

De afgelopen maanden zijn door BZK en het IMG intensieve gesprekken gevoerd met de medeoverheden over de vragen en zorgen die bij hen bestaan omtrent voorwaardelijke finaliteit. Daarbij is ook gesproken over de voorwaarden waarbij deze finaliteit wordt doorbroken. Het IMG maakt bij deze voorwaarden onderscheid tussen maatwerk met onderzoek naar de schadeoorzaak, en regelingen waarbij geen nader onderzoek plaatsvindt naar een relatie met de gaswinning.

Voor maatwerk met onderzoek naar de schadeoorzaak geldt dat voorwaardelijke finaliteit hier vanaf 30 november a.s. op van toepassing zal zijn. Dit betekent dat voor meldingen vanaf deze datum, nadat zij zijn afgehandeld, voorwaardelijke finaliteit geldt en daaropvolgende aanvragen door het IMG pas weer inhoudelijk behandeld zullen worden na een minimale trilling van 2mm/s. Deze waarde komt overeen met de ondergrens voor de toepassing van het wettelijk bewijsvermoeden, met een kans op mijnbouwschade van minder dan 0,01%. In andere woorden: nádat een schadeaanvraag via een maatwerktraject is afgehandeld, zal een nieuwe melding weer in behandeling worden genomen wanneer er een kans van 1 op 10.000 bestaat dat nieuwe schade door mijnbouw zou kunnen zijn veroorzaakt.

Bij de vaste vergoedingen en Daadwerkelijk herstel geldt reeds voorwaardelijke finaliteit en ligt de grenswaarde om deze te doorbreken op 5mm/s. De grenswaarde ligt bij deze regelingen hoger, omdat bij deze regelingen geen onderzoek wordt gedaan naar een causale relatie van schade met de gaswinning. De grenswaarde van 5mm/s volgt uit de richtlijn van Stichting Bouwresearch, waarbij de kans op mijnbouwschade door trillingen bij deze snelheid minder dan 1% is.

De keuze om de grenswaarde voor finaliteitsdoorbraak bij maatwerk lager vast te stellen dan de bestaande 5mm/s volgt mede op de consultatiereactie van de regionale overheden bij het PEGA-wetsvoorstel.

**Vraag 10**
Uit de Staat van Groningen en Noord-Drenthe (SvGND) 2026 blijkt dat bewoners de deskundigheid van de NCG binnen het beoordelingsproces wantrouwen.[26] De regio herinnert u eraan dat u als minister de wettelijke plicht heeft om u ervan te vergewissen dat versterkingsadviezen en op-norm-verklaringen juist tot stand komen.[27] Hoe gaat u dit toezicht aanscherpen? Is het mogelijk de provincie hierin een controlerende taak te geven? Deze leden lezen hier graag een toelichting op.

**Antwoord:**

[26] *Bijlage 1 bij Kamerstukken I* 2025/26, CLXIV, P.
[27] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.

Ik ben verantwoordelijk voor de versterking en de aansturing van de NCG. Die taak wil ik niet verdelen over meerdere organisaties. Een afzonderlijke controlerende taak voor de provincie vind ik daarom niet wenselijk. Wel zie ik dat verbetering noodzakelijk is. Signalen van bewoners, maatschappelijke organisaties en gemeenten over de kwaliteit van beoordelingsrapporten zijn onvoldoende gehoord. Ook is het onvoldoende gelukt om bewoners tijdig mee te nemen in uitkomsten van de beoordeling. Om dit in de toekomst te verbeteren richt ik een kortere feedbackloop in tussen BZK, de NCG, de maatschappelijke organisaties en de regio. Ook maak ik afspraken met de NCG over de opvolging van de aanbevelingen van het ACVG-onderzoek “Beoordeeld, maar vertrouwen onder druk”. Naar aanleiding van dit onderzoek zet ik drie acties in gang. Ten eerste geef ik opvolging aan alle aanbevelingen van het ACVG. Het ACVG kijkt met de NCG mee op het plan van aanpak hiervoor. Hieronder valt ook dat de NCG aantoonbaar een eigen deskundige afweging zal maken vanuit de vergewisplicht. Ten tweede rapporteert de NCG over de opvolging van de aanbevelingen aan mij. Hierbij geef ik de NCG ook de tijd om de kwaliteit van de uitvoering als geheel te verhogen, bijvoorbeeld door extra kwaliteitscheck op uitvoeringsontwerpen uit te voeren. Tenslotte laat ik, mede op verzoek van de regio, een doorlichting uitvoeren van het uitvoeringssysteem van de versterking. Deze doorlichting richt zich op de inrichting en aansturing van de uitvoeringsorganisatie binnen het bredere stelsel van Rijk, regio en ketenpartners.

**Vraag 11**
De regio signaleert dat een fatsoenlijke integrale aanpak voor historisch erfgoed wordt geblokkeerd doordat betrouwbare data van het IMG ontbreekt.[28] Waarom ontbreken de meest basale data over monumenten en erfgoedpanden nog steeds bij het IMG? Wat doet u om dit op te lossen?

**Antwoord:**
Ik herken het signaal van de regio dat er onvoldoende integrale data beschikbaar is over erfgoedpanden, en dat dit een gerichte aanpak bemoeilijkt. Bij een schademelding is niet altijd direct duidelijk of het gebouw een erfgoedstatus heeft, waardoor dit niet in alle gevallen bij de intake wordt vastgelegd. Het IMG gaat in geval van een aanvraag altijd de erfgoedstatus van een object na, onder meer door te kijken naar kadastrale gegevens, beschikbare openbare informatie en het databestand van de NCG. Als er sprake is van een erfgoedstatus krijgt het object het kenmerk ‘monument’, karakteristiek’ of ‘beeldbepalend’.
In de praktijk kan de registratie van deze gegevens echter per gemeente verschillen. Samen met de regio, het IMG en de NCG werk ik daarom concrete vervolgstappen uit om vanaf begin 2027 te komen tot verbetering van de registratie en uitwisseling van informatie over objecten en de erfgoedstatus daarvan.

**Vraag 12**
Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) adviseert nadrukkelijk om "complexe dossiers" die al lange tijd vastlopen met voorrang en lokaal op te lossen.[29] Wat gaat u doen met het advies van Staatstoezicht op de Mijnen?

**Antwoord:**
De NCG heeft het afgelopen jaar stappen gezet op het in kaart brengen, en waar mogelijk oplossen van, de langlopende en complexe dossiers. Zo hebben zij alle tot nu bekende adressen in kaart gebracht en is de NCG in gesprek getreden met deze bewoners. Daarnaast is de NCG gestart met een “casuïstiek risico-inventarisatie”, waarbij er gekeken wordt naar mogelijke knelpunten in het proces om mogelijke casuïstiek in de toekomst voor te zijn. Tevens wordt er gekeken naar de adressen die te lang in dezelfde fase zitten om vat te krijgen op de pijnpunten in het versterkingsproces, en om deze adressen proactief in beeld te houden. De versterkingspunten hebben daarin een belangrijke rol en betrekken ook hun regionale samenwerkingspartners. Tot slot kan er ook in de lokale stuurgroepen gesproken worden over de voortgang van adressen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het advies van het SodM.

[28] *Bijlage 3 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.
[29] *Bijlage 5 bij kamerstukken I* 2026/27, CLXIV, P.

**Vraag 13**
Deelt u het advies van het SodM dat er snel een gezamenlijke visie en langetermijnfinanciering moet komen voor álle data, zo ja welke rol ziet u hierbij weggelegd voor de regio?

**Antwoord:**
In het kader van herstel Groningen, schadeafhandeling en versterking, wordt veel data en informatie gegenereerd en verzameld die ook tussen partijen wordt gedeeld. Kennisontwikkeling en -deling is van belang voor een goede uitvoering van werkzaamheden. Kennisbehoud is eveneens van groot belang. Ik ben het daarom met het SodM eens dat een gezamenlijke visie op data belangrijk is. Ik ga met alle Rijkdiensten actief in het Groningendossier na welke data en informatie wordt ontwikkeld, verzameld en gedeeld en behouden dient te worden. Hierbij zal ook worden gekeken naar de kosten die hiermee zijn gemoeid. Ik zal ook de regionale overheden betrekken bij deze actie.

**Bijlage 2**

**Vraag 1**
De NCG geeft aan dat de keuze om voor het hele proces met één groot ingenieursbureau te werken de kwaliteitscontroles onder druk heeft gezet, en dat bewoners nog altijd niet het gevoel hebben dat de overheid echt naast hen staat.[30] Wat gaat u doen met deze constatering?

**Antwoord:**
In de versterking is ervoor gekozen om de beoordeling en het opstellen van het uitvoeringsontwerp van elk adres door één ingenieursbureau uit te laten voeren. Hoewel dit de snelheid en voorspelbaarheid voor bewoners heeft vergroot doordat er niet meerdere bureaus aan één adres werken, heeft dit de borging van de kwaliteit ook onder druk gezet.

Deze constatering sluit aan bij de bevindingen van het ACVG-onderzoek “Beoordeeld, maar vertrouwen onder druk”. Zoals ook tegelijktijdig beantwoord in Eerste Kamerfracties van PRO en de BBB, mede namens het lid van de fractie van OPNL, over de Stand van de Uitvoering 2026 van de Nationaal Coördinator Groningen ontvangen (EK182282), zet ik drie acties in gang. Ten eerste geef ik opvolging aan alle aanbevelingen van het ACVG. Het ACVG kijkt met de NCG mee op het plan van aanpak hiervoor. Hieronder valt ook dat de NCG aantoonbaar een eigen deskundige afweging zal maken vanuit de vergewisplicht. Ten tweede rapporteert de NCG over de opvolging van de aanbevelingen aan mij. Hierbij geef ik de NCG de tijd om de kwaliteit van de uitvoering als geheel te verhogen, bijvoorbeeld door extra kwaliteitscheck op uitvoeringsontwerpen uit te voeren. Tot slot doe ik een doorlichting van de inrichting en aansturing van de NCG binnen het bredere stelsel van Rijk, regio en ketenpartners. De regio wordt hierbij betrokken.

De NCG voert op dit moment verschillende verbeteringen door om meer naast de bewoners staan, zoals het voorop zetten van de dialoog ook een bewonersbegeleider toe te wijzen voor bewoners die een besluit op-norm hebben gekregen, en structureel gespreksverslagen te maken en te delen met bewoners.

**Vraag 2**
Er wordt nu gewerkt aan een 'verschillenaanpak' om onaanvaardbare verschillen tussen buren op te lossen.[31] Bij het werkbezoek aan de provincie Groningen hebben we dergelijke verschillen met eigen ogen kunnen zien. Kunt u aangeven hoe dergelijke verschillen zijn ontstaan en hoe dit in de toekomst wordt voorkomen?

**Antwoord:**
Het ontstaan van verschillen tussen bewoners in de schadeafhandeling en de versterkingsopgave is onvermijdelijk en kent meerdere oorzaken. Verschillen ontstaan onder andere vanwege de omvang, complexiteit en de doorlooptijd van de hersteloperatie. Dit is niet te voorkomen bij een aanpak waarbij honderdduizenden woningen zijn betrokken over een langere periode. Zelfs als een woning op het eerste oog vergelijkbaar is met een andere woning, kunnen verschillen in onderhoud, de gekozen vloer of een verbouwing, tot andere uitkomsten leiden. Voor een diepgaande analyse van het ontstaan van de verschillen verwijs ik graag naar de brief aan de Tweede Kamer van 26 september 2022 (Kamerstukken II 2022/23, 33529 nr. 1076).

Op basis van die analyse heeft het Kabinet de Commissie van Geel ingesteld en gevraagd om advies om de verschillen te verkleinen. Dit advies is op 13 oktober 2023 met de Tweede Kamer gedeeld (Kamerstukken II 2023/24, 33 529 nr. 1195). Het kabinet heeft de kern van dit advies overgenomen en voert dit ook, waar uitvoerbaar en redelijk, uit (Kamerstukken II 33529 2023/24, nr. 1227).

Voor het voorkomen van nieuwe verschillen probeert het kabinet wijzigingen in de aanpak van de schadeafhandeling en versterking zoveel mogelijk te beperken. Nieuwe regels of andere aanpak

[30] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen, p. 4.
[31] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen, p. 3.

leidt immers onherroepelijk tot nieuwe verschillen. Soms zijn echter verbeteringen wenselijk. In dat geval vormen de (mogelijke) verschillen belangrijk onderdeel van de afwegingen over de nieuwe aanpak. Inzet is om nieuwe verschillen zoveel mogelijk voorkomen.

**Vraag 3**
Sinds de NCG in 2020 een uitvoeringsorganisatie werd, is de regie versnipperd geraakt over verschillende instanties die vooral vanuit hun eigen eilandje opereren. Wat gaat u doen om de regie weer in handen te krijgen van één partij? Kan de provincie hierin een rol spelen?

**Antwoord**:
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de versterkingsopgave. De NCG voert de versterking namens de minister uit. Die regie is daarmee helder belegd. Tegelijkertijd hebben inwoners vaak te maken met een combinatie van schade, versterking en verduurzaming en dus een combinatie van verschillende organisaties. In de Agenda voor Herstel zijn hierover richtlijnen vastgelegd om de samenhangende aanpak van deze onderwerpen verder te vereenvoudigen. Deze is door de zowel het Rijk, de Provincie, het IMG, de NCG en de vijf versterkingsgemeenten ondertekend. Het betreft dan ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

**Vraag 4**
Vanaf maart 2026 gaat de NCG werken met een nieuwe planningsmethodiek die moet zorgen voor 'realistischere en betrouwbaardere planningen'. Kunt u aangeven of dit betekent dat de Groningers al die jaren daarvoor te maken hebben gehad met onrealistische planningen?[32] Wat betekent dit voor het vertrouwen in de NCG? Hoe garandeert u dat de nieuwe methode wél standhoudt? Deze leden ontvangen graag een toelichting hierop.

**Antwoord**:
Voor het vertrouwen van Groningers is het belangrijk dat gemaakte afspraken nagekomen worden en dat er een realistisch beeld geven wordt van de duur van de versterking. Dit is een les die we hebben geleerd van het te lang vasthouden aan de einddatum 2028. Juist daarom maakt de NCG een jaarlijkse diepteanalyse. Daarin geeft de NCG jaarlijks een actueel inzicht in het verwachte verloop van de versterking, rekening houdend met de belangrijkste risico’s. Sindsdien heeft de NCG verschillende verbeterslagen gemaakt in hun planningsmethodiek, risicomanagement en het uniformeren daarvan. Zo is de NCG beter in staat om realistischere planningen af te geven. De belangrijkste verbeterslag in de diepteanalyse 2026 is dat de NCG beter rekening houdt met risico’s die zich kunnen voordoen op een project, waardoor de NCG beter in staat is om bewoners een betrouwbare planning te kunnen geven en maatregelen kan bepalen om vertraging zo veel mogelijk te beperken. Desondanks kunnen de planningen door omstandigheden en de uitdagingen waar ik nu voor sta wijzigen, zoals de situatie rond de wet DBA, opvolging van het ACVG rapport en de doorlichting.

[32] “Stand van de Uitvoering 2026”, Nationaal Coördinator Groningen, p. 3.